

Rolnummer 645
Arrest nr. 79/94 van 3 november 1994

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van diverse decreten van de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest en van artikel 50 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, ingesteld door de v.z.w. « Vereinigung zur Erlangung der Gleichberechtigung des deutschen Sprachgebietes Belgiens als Region & Gemeinschaft, VEG » en R. Pankert.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters L. De Grève en M. Melchior, en de rechters H. Boel, P. Martens, Y. de Wasseige, E. Cerexhe en H. Coremans, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van het beroep*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 18 januari 1994 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 20 januari 1994, is beroep tot vernietiging ingesteld van :

- het decreet I van de Franse Gemeenschap van 5 juli 1993 « relatif au transfert de l'exercice de certaines compétences de la Communauté française à la Région wallonne et à la Commission communautaire française » (betreffende de overdracht van de uitoefening van bepaalde bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie) (*Belgisch Staatsblad* van 10 september 1993),

- het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 juli 1993 « portant création de six sociétés de droit public d'administration des bâtiments scolaires de l'enseignement organisé par les pouvoirs publics » (houdende oprichting van zes publiekrechtelijke maatschappijen belast met het bestuur van de schoolgebouwen van het door de overheid ingerichte onderwijs) (*Belgisch Staatsblad* van 10 september 1993),

- het decreet I van het Waalse Gewest van 7 juli 1993 « relatif au transfert de l'exercice de certaines compétences de la Communauté française à la Région wallonne » (betreffende de overheveling van bevoegdheden [lees : van de uitoefening van bepaalde bevoegdheden] van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest) (*Belgisch Staatsblad* van 10 september 1993),

- het decreet van het Waalse Gewest van 7 juli 1993 « portant création de cinq sociétés de droit public d'administration des bâtiments scolaires de l'enseignement organisé par les pouvoirs publics » (tot oprichting van vijf publiekrechtelijke vennootschappen voor het beheer van de schoolgebouwen van het door de overheid gesubsidieerd [lees : ingerichte] onderwijs) (*Belgisch Staatsblad* van 10 september 1993),

- het decreet II van het Waalse Gewest van 22 juli 1993 « attribuant l'exercice de certaines compétences de la Communauté française à la Région wallonne et à la Commission communautaire française » (betreffende de overheveling van sommige bevoegdheden [lees : van de uitoefening van sommige bevoegdheden] van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie) (*Belgisch Staatsblad* van 10 september 1993),

- artikel 50 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (*Belgisch Staatsblad* van 20 juli 1993),

door de v.z.w. « Vereinigung zur Erlangung der Gleichberechtigung des deutschen Sprachgebietes Belgiens als Region & Gemeinschaft, VEG », met zetel te Eupen, Stendrich 131 en door R. Pankert, wonende te Eupen, Stendrich 131.

II. De rechtspleging

Bij beschikking van 20 januari 1994 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 9 februari 1994 heeft het Hof beslist dat het onderzoek in het Nederlands zal worden gevoerd overeenkomstig artikel 63 van de organieke wet.

Van het beroep is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 21 maart 1994 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 maart 1994.

Memories zijn ingediend door :

- de Franse Gemeenschapscommissie, Hertogsstraat 9, 1000 Brussel, bij op 25 april 1994 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 2 mei 1994 ter post aangetekende brief;
- de Franse Gemeenschapsregering, Kunstlaan 19ad, 1040 Brussel, bij op 4 mei 1994 ter post aangetekende brief;
- de Waalse Regering, rue Mazy 25-27, 5100 Jambes, bij op 6 mei 1994 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 16 juni 1994 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 28 juni 1994 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 18 januari 1995.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de verzoekende partij v.z.w. V.E.G., bij op 9 en 13 juli 1994 ter post aangetekende brieven;
- de Franse Gemeenschapscommissie, bij op 14 juli 1994 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 9 september en 6 oktober 1994 stelt de voorzitter in functie vast dat rechter J. Delruelle wettig verhinderd is en dat ze wordt vervangen door rechter Y. de Wasseige als lid van de zetel en door rechter P. Martens als verslaggever.

Bij beschikking van 14 september 1994 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 6 oktober 1994.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 15 september 1994 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 6 oktober 1994 :

- zijn verschenen :

. verzoeker R. Pankert, in eigen naam en voor de verzoekende partij v.z.w. V.E.G.;

. Mr. Ph. Levert en Mr. R. Witmeur, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapscommissie;

. Mr. P. Peeters, advocaat bij de balie de Brussel, voor de Ministerraad;

. Mr. P. Legros, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsregering;

. Mr. V. Thiry, advocaat bij de balie te Luik, voor de Waalse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers H. Boel en P. Martens verslag uitgebracht;

- zijn de partijen gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *In rechte*

- A -

Verzoekschrift

A.1.1. De verzoekende partij vordert de vernietiging van de eerder vermelde decreten en artikel 50 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur wegens schending van de artikelen 6, *6bis* en *26bis* van de Grondwet (thans de artikelen 10, 11 en 134 van de Grondwet).

Die decreten berusten op artikel *59quinquies* van de Grondwet (thans de artikelen 138 en 178 van de Grondwet). Volgens de Raad van State zou daarvoor een bijzondere wet nodig zijn geweest.

Het grondgebied van het Waalse Gewest omvat twee gemeenschappen, met duidelijk afgebakende grenzen; het Waalse Gewest is in gewestelijke aangelegenheden voor beide gemeenschappen bevoegd. Vermelde decreten zijn echter uitsluitend gericht tot de inwoners van het Franse taalgebied van het Waalse Gewest.

A.1.2. Artikel 7 van het decreet I van het Waalse Gewest bepaalt dat slechts een deel van de begrotingsmiddelen voor de van de Franse Gemeenschap overgenomen bevoegdheden wordt overgeheveld van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest. Het Waalse Gewest zal de ontbrekende middelen op haar begroting uittrekken, met als gevolg dat de Duitstalige Gemeenschap naar rata van het aantal inwoners in het kader van de Waalse begrotingsmiddelen voor 2 % moet bijdragen in uitgaven die uitsluitend betrekking hebben op het Franse taalgebied van Wallonië. Het nadeel dat daardoor aan de Duitstalige Gemeenschap wordt berokkend, wordt geschat op verscheidene honderden miljoenen frank per jaar. Voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, waar eveneens twee gemeenschappen binnen één en hetzelfde gewest leven, wordt iedere dotatie aan de Franse Gemeenschapscommissie gecompenseerd door een evenredige dotatie aan de Vlaamse taalgemeenschap van Brussel-Hoofdstad.

A.1.3. De financiële lasten voortvloeiend uit het decreet van het Waalse Gewest van 7 juli 1993 tot oprichting van vijf publiekrechtelijke vennootschappen voor het beheer van de schoolgebouwen van het door de overheid ingerichte onderwijs, zullen uiteindelijk door het Waalse Gewest worden gedragen, waarin de Duitstalige Gemeenschap weerom voor ongeveer 2 % bijdraagt, zonder dat de Duitstalige Gemeenschap het voordeel van gelijkwaardige financiële middelen zou genieten.

A.1.4. Artikel 50 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur bepaalt dat het lid van de Waalse Gewestraad dat de eed in het Duits aflegt niet mag deelnemen aan de stemmingen over de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap behoren. De decreten leiden tot een onoverzichtelijke situatie vermits overeenkomstig artikel 8 van het decreet II de financiële middelen van de Gemeenschap op ongedifferentieerde wijze in de begroting van het Waalse Gewest terechtkomen. Bijgevolg mag het betrokken lid niet meestemmen over begrotingsartikelen die betrekking hebben op de aangelegenheden van de voormelde decreten. Inzake toerisme bijvoorbeeld is dat wellicht zeer moeilijk, aangezien het gaat om aangelegenheden bedoeld in artikel *107quater* (thans artikel 39) van de Grondwet evenals in artikel *59bis* (thans artikel 127) van de Grondwet. Dat lid zal ook niet kunnen meestemmen over de globale Waalse begroting vermits hij niet mag deelnemen aan de stemming over gedeelten van die begroting en vermits de louter gewestelijke begroting niet tot op de laatste frank gedifferentieerd opgedeeld kan worden tussen gewest- en gemeenschapsaangelegenheden.

Memorie van tussenkomst van de Franse Gemeenschapscommissie

A.2.1. Ten deze werd van het beroep tot vernietiging geen kennis gegeven aan het College van de Franse Gemeenschapscommissie, noch aan de voorzitter van haar vergadering. Sinds de goedkeuring van artikel 138 van de Grondwet en de op basis ervan aangenomen decreten is de Franse Gemeenschapscommissie echter gedeeltelijk een echte wetgevende macht. Het statuut van de Franse Gemeenschapscommissie wordt identiek met dat van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie die eveneens ò als wetgevende ò als verordenende overheid optreedt. Artikel 76, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof is derhalve ook van toepassing op de Franse Gemeenschapscommissie.

De memorie van tussenkomst werd tijdig ingediend, vermits de termijn van 45 dagen bepaald in artikel 85 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 pas begint te lopen vanaf de kennisgeving door de griffier van het Hof; die kennisgeving is nog niet gebeurd. Het College van de Franse Gemeenschapscommissie moet als publiekrechtelijk orgaan dat de wetgever heeft aangewezen om in rechte te treden voor het Arbitragehof, niet doen blijken van een belang.

In ondergeschikte orde werd de memorie van tussenkomst ingediend binnen de termijn van dertig dagen na de bekendmaking van het bericht in het *Belgisch Staatsblad*, bepaald in artikel 87, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989, waarbinnen een ieder die van een belang doet blijken een memorie bij het Hof kan indienen. De tussenkommende partij doet van het vereiste belang blijken. De vernietiging van vermelde decreten zou automatisch de niet-toepasselijkheid van twee van haar decreten meebrengen, namelijk het decreet I van de Franse Gemeenschapscommissie van 8 juli 1993 betreffende de overdracht van de uitoefening van bepaalde bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar de Franse Gemeenschapscommissie en het decreet II van de Franse Gemeenschapscommissie van 8 juli 1993 houdende oprichting van een publiekrechtelijke maatschappij belast met het bestuur van de schoolgebouwen van het door de overheid ingerichte onderwijs, beide bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 10 september 1993. Die decreten werden aangenomen op basis van artikel 138 van de Grondwet, dat de goedkeuring oplegt van drie decreten, die uitgaan van de diverse betrokken instellingen. Bijgevolg zal de vernietiging van de bestreden decreten automatisch de niet-toepasselijkheid van de decreten van de tussenkommende partij impliceren.

A.2.2. De bestreden bepalingen behelzen de overheveling van de uitoefening van bepaalde bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en naar de Franse Gemeenschapscommissie. Die bepalingen moeten opgevat worden als regels die krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie. Zij hebben slechts betrekking op bevoegdheden die de belangen van de Franstaligen in België raken. Zij brengen geen nadeel toe aan de eerste verzoekende partij, die luidens haar maatschappelijk doel de gelijke rechten van het Duitse taalgebied van België als gewest en gemeenschap nastreeft. Zij doen niets af aan de rechten van de inwoners van de Duitstalige Gemeenschap. Afgezien van het bijzonder onduidelijk karakter van de argumentatie van de verzoekende partijen dient te worden opgemerkt dat de bestreden bepalingen geen financiële bijdrage opleggen aan de inwoners van de Duitstalige Gemeenschap, zodat het nadeel dat door de verzoekende partij wordt aangevoerd niet bestaat. Zelfs gesteld dat die inwoners nadeel zouden ondervinden van het feit dat de bestreden bepalingen de financiële middelen met betrekking tot de overgehevelde bevoegdheden niet integraal overhevelen, dan dient te worden opgemerkt dat zulks rechtstreeks voortvloeit uit artikel 138 van de Grondwet. De Grondwetgever heeft die bepaling immers aangenomen om de herfinanciering van de Franse Gemeenschap mogelijk te maken. Het Hof is niet bevoegd om een grondwetsbepaling te toetsen aan andere grondwetsbepalingen. Het door de eerste verzoekende partij ingestelde beroep is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang.

De tweede verzoekende partij beroept zich op haar hoedanigheid van burger van het Duitse taalgebied van het land. Regels die krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie, zoals ten deze de bestreden decreten, raken de verzoekende partij niet rechtstreeks in haar hoedanigheid van inwoner. Het aanvaarden van een dergelijk belang zou neerkomen op het toelaten van de *actio popularis*, wat de Grondwetgever niet heeft gewild (Arbitragehof, arrest nr. 8/90). Het beroep ingesteld door de tweede verzoekende partij is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang.

Memorie van de Ministerraad

A.3.1. De Ministerraad komt in de procedure slechts tussen in zoverre de vordering betrekking heeft op artikel 50 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

A.3.2. Het verzoekschrift is niet-ontvankelijk omdat het het Hof niet met zekerheid in staat stelt te bepalen in welk opzicht de in het verzoekschrift aangehaalde grondwetsbepaling door de bestreden wetsbepaling wordt geschonden. Uit de uiteenzetting blijkt overigens dat het beroep enkel gericht is tegen het tweede lid van vermelde bepaling. Het Hof dient zijn onderzoek dan ook te beperken tot dat tweede lid.

A.3.3. De verzoekende partijen doen niet blijken van het rechtens vereiste belang omdat zij niet rechtstreeks en ongunstig in hun rechtssituatie worden geraakt door de bestreden bepaling die voorschrijft dat bepaalde leden van de Waalse Gewestraad in de Franse Gemeenschapsraad en in de Waalse Gewestraad niet deelnemen aan de stemmingen over de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap behoren.

Tot zolang de eerste verzoekende partij niet heeft aangetoond dat zij als vereniging een duurzame werking heeft, wat moet blijken uit haar concrete activiteiten, moet het beroep wat haar betreft als niet-ontvankelijk worden beschouwd. Bovendien moet worden aangetoond dat de beslissing om het beroep in te stellen werd genomen door het daartoe wettelijk bevoegd orgaan en dit binnen de wettelijk voorgeschreven termijn om het beroep in te stellen.

Memorie van de Franse Gemeenschapsregering

A.4.1. De eerste verzoekende partij moet tijdens de rechtspleging een stuk overleggen waaruit blijkt dat de raad van bestuur beslist heeft een beroep in te stellen of zijn bevoegdheid om een beroep in te stellen volgens de regels heeft gedelegeerd. Die beslissing moet zijn genomen binnen de termijn van het beroep wegens bevoegdheidsoverschrijding.

Aangenomen dat blijkt dat de ondertekenaar van het verzoekschrift rechtsgeldig werd gedelegeerd om namens de eerste verzoekende partij een beroep in te stellen, dan staat het ten deze geenszins vast dat de eerste verzoekende partij voldoet aan de door het Hof gestelde voorwaarden van ontvankelijkheid. Er wordt niet aangetoond dat het maatschappelijk doel van de vereniging zonder winstoogmerk werkelijk wordt nagestreefd, noch dat haar activiteit als duurzaam kan worden aangemerkt. Hoe dan ook is niet voldaan aan het vereiste dat de bestreden bepalingen de verzoekende partij een nadeel moeten toebrengen. De bestreden decreten betreffen niet het Duitse taalgebied, zij kunnen dan ook niet « de gelijkheid van de rechten van het Duitse taalgebied als gewest en gemeenschap » raken. Ten overvloede dient te worden opgemerkt dat de verzoekende partijen geenszins aantonen dat de bestreden bepalingen een financieel nadeel aan de Duitstalige Gemeenschap of aan haar inwoners berokkenen. De bestreden decreten leggen geen financiële bijdrage op aan de Duitstalige Gemeenschap en deze zal niet gedeeltelijk de uitoefening van de bevoegdheden van de Franse Gemeenschap door het Waalse Gewest moeten financieren. Er zal slechts een «bijdrage » van de Duitstaligen aan de uitoefening van de bevoegdheden die enkel de Franstaligen betreffen zijn, indien blijkt dat het Waalse Gewest, in totaal en proportioneel, op grond van de bijdrage van elk aan de gewestelijke begroting, meer middelen besteedt aan de uitoefening van zijn bevoegdheden en die van de Franse Gemeenschap in het Franse taalgebied dan aan de uitoefening van zijn bevoegdheden in het Duitse taalgebied. Alles zal dus afhangen van de manier waarop het Waalse Gewest zijn begroting zal vaststellen en uitvoeren. Bijgevolg is het « nadeel » dat de Duitstaligen zouden kunnen lijden hypothetisch en vloeit het niet rechtstreeks uit de bestreden decreten voort. Zelfs al wordt aangenomen dat de overheveling van bevoegdheden, zonder overheveling van de daarmee verband houdende middelen, rechtstreeks de collectieve belangen die de eerste verzoekende partij behartigt, raakt, dan nog moet

worden opgemerkt dat de inbreuk op die belangen rechtstreeks voortvloeit uit artikel 138 van de Grondwet, bepaling die door het Hof niet kan worden getoetst.

A.4.2. De tweede verzoekende partij doet niet blijken van het rechtens vereiste belang. Een gedeelte van de bestreden decreten behelst de regionalisering van de uitoefening van communautaire aangelegenheden en de financiering ervan. Bepalingen die tot doel hebben een aangelegenheid die vroeger tot de bevoegdheid van de gemeenschappen behoorde, naar de gewesten over te hevelen, betreffen regels die krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten en raken niet rechtstreeks de rechtssituatie van een verzoeker in zijn hoedanigheid van inwoner van de Duitstalige Gemeenschap (Arbitragehof, arrest nr. 8/90). Dit is evenmin het geval met regels betreffende de financiering van de gewesten en de gemeenschappen (Arbitragehof, arrest nr. 21/90). De overige decreten behelzen de oprichting van publiekrechtelijke vennootschappen die tot taak hebben de schoolgebouwen van het door de overheid ingerichte onderwijs te beheren. Die kunnen evenmin de verzoeker rechtstreeks in zijn individuele situatie raken. Hetzelfde geldt voor wat artikel 50 van de bijzondere wet tot vervollediging van de federale staatsstructuur betreft.

Memorie van de Waalse Regering

A.5. De verzoekende partijen doen niet van het rechtens vereiste belang blijken; het verzoekschrift bevat zelfs geen aanduiding in dat verband.

Het belang waarop de tweede verzoekende partij zich beroept in haar hoedanigheid van burger, onderscheidt zich niet van het belang dat elke persoon heeft bij de eerbiediging van de wettigheid in elke aangelegenheid. Artikel 50 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 kan door zijn aard zelf niet rechtstreeks de individuele situatie van de verzoekende partij raken, die geen lid is van één van de beoogde vergaderingen. In zoverre de bestreden decreten de uitoefening regelen van de respectieve bevoegdheden of de financiering van de gemeenschappen en de gewesten, raken zij de rechtssituatie van de verzoekende partij niet rechtstreeks. Het feit zich te beroepen op de gevolgen van de betwiste normen volstaat niet om aan te tonen dat de verzoekende partij er rechtstreeks door zou kunnen worden geraakt in haar individuele situatie. Zij vergeet haar woonplaats te vermelden, en schendt aldus een substantieel vormvereiste met betrekking tot de instelling van beroepen.

Het is de Waalse Regering niet duidelijk in hoeverre de situatie van de eerste verzoekende partij door de bestreden normen rechtstreeks en ongunstig zou kunnen geraakt worden. Op grond van het verzoekschrift kan het Hof niet nagaan of de ontvankelijkheidsvoorwaarden ten aanzien van de hoedanigheid en de bekwaamheid om in rechte te treden zijn vervuld.

De memories van antwoord van de eerste verzoekende partij

Antwoord op de memorie van de Ministerraad

A.6.1. De eerste verzoekende partij kan het niet eens zijn met de beperkte tussenkomst van de Ministerraad. Aangezien het Duitstalige taalgebied onder het toezicht staat van de federale Minister van Binnenlandse Zaken, de Duitstalige Gemeenschap niet over een constitutionele autonomie beschikt en uiteindelijk afhankelijk blijft van het federale parlement en aangezien de Duitstalige Gemeenschap door de bestreden decreten financieel geschaad wordt, is het de taak van de Ministerraad het Duitstalige taalgebied te beschermen en stelling te nemen met betrekking tot die decreten.

De Raad van State oordeelde dat een bijzondere wet nodig was voor de uitvoering van artikel 138 van de Grondwet. In een dergelijke bijzondere wet had de bijzondere situatie van de Duitstalige Gemeenschap tot haar recht kunnen komen en hadden de federale instanties ervoor kunnen zorgen dat die Gemeenschap geen schade zou lijden tengevolge van de bevoegdheidsoverdracht.

A.6.2. Het is juist dat enkel het tweede lid van artikel 50 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 van belang is. Het middel dat gericht is tegen die bepaling is bijzonder duidelijk. De vordering tot vernietiging van die bepaling volgt onvermijdelijk uit de vordering tot vernietiging van de bestreden decreten. Samengevat houdt het middel in dat er een uitvoeringswet ontbreekt voor de bestreden decreten, dat de geldstroom in strijd met het discriminatieverbod uitsluitend van het Waalse Gewest naar de Franse Gemeenschap gaat en dat de

onmogelijkheid de Waalse begroting op te splitsen tussen gewest- en gemeenschapsaangelegenheden strijdig is met artikel 134 van de Grondwet, waarin de bevoegdheden van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten zijn vastgelegd.

A.6.3. De tweede verzoekende partij heeft wel degelijk een persoonlijk belang in zoverre de bestreden normen de Waalse burger van de Duitstalige Gemeenschap discrimineren ten opzichte van de Waalse burger van de Franse Gemeenschap.

De eerste verzoekende partij heeft wel degelijk een duurzame werking, wat blijkt uit de talrijke klachten die werden ingediend bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. De beslissing van het bevoegde orgaan om het beroep in te stellen was bij het verzoekschrift gevoegd.

Antwoord op de memorie van de Franse Gemeenschapsregering

A.7. Reeds uit haar benaming blijkt dat de eerste verzoekende partij een vereniging van bijzonder aard is waarvan het collectief belang niet beperkt is tot de individuele belangen van de leden. Het bewijs van de duurzame werking wordt geleverd door het feit dat de vereniging geregeld klachten aanhangig maakt bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. De beslissing om het beroep in te stellen was bij het verzoekschrift gevoegd.

De burgers van het Duitse taalgebied, dat deel uitmaakt van het Waalse Gewest en dat volledig overeenstemt met de Duitstalige Gemeenschap, worden door de aangevochten decreten benadeeld. De Waalse burger die tot de Duitstalige Gemeenschap behoort, moet financieel bijdragen in het tekort van het onderwijs van de Franse en de Duitstalige Gemeenschap; de Waalse burger die tot de Franse Gemeenschap behoort, hoeft enkel bij te dragen in het tekort van het onderwijs van de Franse Gemeenschap. Iedere burger van de Duitstalige Gemeenschap lijdt individueel een financieel nadeel. Decreten die zulks bewerkstelligen zijn in strijd met de artikelen 10, 11 en 134 van de Grondwet. Het nadeel vloeit wel degelijk rechtstreeks voort uit de bestreden decreten. De Franse Gemeenschap maakt voor de uitoefening van talrijke van haar bevoegdheden 15,373 miljard over aan het Waalse Gewest (*Belgisch Staatsblad*, 18 maart 1994); het Waalse Gewest zal daar echter 21 miljard voor uitgeven. Het verschil wordt gedragen door het Waalse Gewest, met andere woorden voor 2 % ook met de middelen van de Waalse burgers van het Duitse taalgebied, om uitsluitend te worden gebruikt voor belangen van de Waalse medeburgers van het Franse taalgebied van Wallonië.

Antwoord op de memorie van de Waalse Regering

A.8.1. De Waalse burger die tot de Duitstalige Gemeenschap behoort, moet financieel bijdragen in het tekort van het onderwijs van de Franse en de Duitstalige Gemeenschap; de Waalse burger die tot de Franse Gemeenschap behoort, hoeft enkel bij te dragen in het tekort van het onderwijs van de Franse Gemeenschap. Iedere burger van de Duitstalige Gemeenschap lijdt individueel een financieel nadeel. Decreten die zulks bewerkstelligen zijn in strijd met de artikelen 10, 11 en 134 van de Grondwet. Het nadeel vloeit wel degelijk rechtstreeks voort uit de bestreden decreten. De Franse Gemeenschap maakt voor de uitoefening van talrijke van haar bevoegdheden 15,373 miljard over aan het Waalse Gewest (*Belgisch Staatsblad*, 18 maart 1994); het Waalse Gewest zal daar echter 21 miljard voor uitgeven. Het verschil wordt gedragen door het Waalse Gewest, met andere woorden voor 2 % ook met de middelen van de Waalse burgers van het Duitse taalgebied, om uitsluitend te worden gebruikt voor belangen van de Waalse medeburgers van het Franse taalgebied van Wallonië.

A.8.2. Het middel dat de gewestelijke financiële transfers van het Waalse Gewest naar slechts één van de twee gemeenschappen die op het grondgebied van Wallonië leven betreft, werd goed gepreciseerd door die regeling te vergelijken met de in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest uitgewerkte regeling.

De burgers van het Duitse taalgebied, dat volledig overeenstemt met het gebied van de Duitstalige Gemeenschap, worden als burgers van het Waalse Gewest benadeeld omdat zij als Waalse burgers moeten bijdragen tot de financiering van het onderwijs van de Franse Gemeenschap, terwijl hun onderwijs, dat eveneens deficitair is, niet door de Waalse medeburgers van de Franse Gemeenschap wordt gesteund. Er is nergens beweerd dat de Duitstalige Gemeenschap als gemeenschap zou hebben moeten bijdragen tot de financiering van het onderwijs van de Franse Gemeenschap.

« Memorie » van het College van de Franse Gemeenschapscommissie

A.9. Indien het bewijs niet geleverd wordt dat de raad van bestuur van de vereniging zonder winstoogmerk beslist heeft het beroep in te stellen of zijn bevoegdheid dit te doen heeft overgedragen, en dit binnen de wettelijk vastgestelde termijn om het beroep in te stellen, moet het verzoekschrift van de vereniging onregelmatig, en derhalve niet-ontvankelijk worden geacht.

Het beroep dient overigens niet-ontvankelijk te worden geacht bij gebrek aan belang. Het maatschappelijk doel van de vereniging is niet onderscheiden van het algemeen belang; het belang om de gelijkheid van de rechten van het Duitse taalgebied na te streven, is immers niet onderscheiden van het belang dat elkeen erbij heeft dat de beginselen van de gelijkheid en de niet-discriminatie in alle aangelegenheden worden geëerbiedigd. Het doel van de vereniging moet werkelijk worden nagestreefd en haar werking moet duurzaam zijn. Ook dit wordt niet bewezen.

- B -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het beroep

B.1. De verzoekende partijen vorderen, wegens schending van de artikelen 10, 11 en 134 van de Grondwet, de vernietiging van :

a) het decreet I van de Franse Gemeenschap van 5 juli 1993 betreffende de overdracht van de uitoefening van bepaalde bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie;

b) het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 juli 1993 houdende oprichting van zes publiekrechtelijke maatschappijen belast met het bestuur van de schoolgebouwen van het door de overheid ingerichte onderwijs;

c) het decreet I van het Waalse Gewest van 7 juli 1993 betreffende de overheveling van de uitoefening van bepaalde bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest;

d) het decreet van het Waalse Gewest van 7 juli 1993 tot oprichting van vijf publiekrechtelijke vennootschappen voor het beheer van de schoolgebouwen van het door de overheid ingerichte onderwijs;

e) het decreet II van het Waalse Gewest van 22 juli 1993 betreffende de overheveling van de uitoefening van sommige bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en

de Franse Gemeenschapscommissie;

f) artikel 50, tweede lid, van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

B.2. De verzoekende partijen beweren dat de door die decreten gerealiseerde bevoegdheidsoverdracht van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest niet gepaard gaat met een proportionele overdracht van de daartoe vereiste financiële middelen en dat de financiële inbreng van het Waalse Gewest in de financiering van de onderwijsgebouwen van de Franse Gemeenschap, financieel nadelig zou zijn voor de Duitstalige Gemeenschap, nu deze hiervoor geen compensatie verkrijgt, en ook voor de burgers van de Duitstalige Gemeenschap, die in het kader van de Waalse begrotingsmiddelen zullen moeten bijdragen voor uitgaven die uitsluitend betrekking hebben op het Franse taalgebied.

B.3. Gemeenschappelijk aan de in B.1 onder a), c) en e) vermelde decreten is dat zij werden vastgesteld ter uitvoering van artikel 138 van de Grondwet (het vroegere artikel 59*quinquies*, § 1, dat in de Grondwet werd ingevoegd bij de grondwetswijziging van 5 mei 1993, *Belgisch Staatsblad*, 8 mei 1993).

Artikel 138 van de Grondwet bepaalt :

« De Raad van de Franse Gemeenschap enerzijds en de Raad van het Waalse Gewest en de Franse taalgroep van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest anderzijds kunnen in onderlinge overeenstemming en elk bij decreet beslissen dat de Raad van het Waalse Gewest en zijn Regering in het Franse taalgebied en de Franse taalgroep van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en zijn College in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad geheel of gedeeltelijk bevoegdheden van de Franse Gemeenschap uitoefenen.

Deze decreten worden aangenomen met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen in de Raad van de Franse Gemeenschap en met volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen in de Raad van het Waalse Gewest en in de Franse taalgroep van de Raad van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, op voorwaarde dat de meerderheid van de leden van de betrokken Raad of taalgroep aanwezig is. Zij kunnen de financiering van de bevoegdheden die zij aanduiden, regelen, alsook de overdracht van het personeel, de goederen, rechten en verplichtingen die erop betrekking hebben.

Deze bevoegdheden worden, naar gelang van het geval, uitgeoefend bij wege van decreten, besluiten of verordeningen. »

B.4. De in B.1 onder b) en d) vermelde decreten richten zes publiekrechtelijke maatschappijen met rechtspersoonlijkheid op om het beheer van de onroerende goederen bestemd voor het onderwijs van de Gemeenschap en voor het gesubsidieerd officieel onderwijs te verbeteren. Vijf van die publiekrechtelijke maatschappijen, één per provincie, worden door de Franse Gemeenschap gezamenlijk met het Waalse Gewest opgericht, waarbij het Waalse Gewest over een meerderheid van stemmen beschikt in de raad van bestuur. Eén van die publiekrechtelijke maatschappijen, namelijk die voor het beheer van de Brusselse schoolgebouwen, wordt door de Franse Gemeenschap gezamenlijk met de Franse Gemeenschapscommissie opgericht, waarbij de Franse Gemeenschapscommissie over een meerderheid van stemmen beschikt in de raad van bestuur. Andere overheden kunnen toetreden tot die maatschappijen, zonder dat dit als gevolg kan hebben dat het Waalse Gewest of de Franse Gemeenschapscommissie niet meer zou beschikken over de volstreekte meerderheid van stemmen in de raad van bestuur. De Franse Gemeenschap draagt de schoolgebouwen tegen een vergoeding over aan elk van die maatschappijen. De financiering van die maatschappijen geschiedt onder meer door middel van toelagen toegekend door de partners. De begroting moet ter gezamenlijke goedkeuring worden voorgelegd aan, naar gelang van het geval, de Franse Gemeenschapsregering en de Waalse Regering of de Franse Gemeenschapsregering en het College van de Franse Gemeenschapscommissie.

B.5. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.6. De in B.3 bedoelde decreten bevatten regels betreffende de uitoefening van bevoegdheden van de Franse Gemeenschap door de Franse Gemeenschapscommissie en het Waalse Gewest. Die decreten kunnen, door hun onderwerp zelf, de tweede verzoeker niet raken in zijn hoedanigheid van « burger van het Duitse taalgebied van België » of in zijn hoedanigheid van « Waals burger van de Duitstalige Gemeenschap ».

De in B.4 bedoelde decreten handelen over de oprichting en de financiering van publiekrechtelijke maatschappijen belast met het beheer van de gebouwen die worden gebruikt voor het onderwijs van de Franse Gemeenschap en voor het gesubsidieerd officieel onderwijs. De

weerslag die die decreten zouden kunnen hebben op de individuele situatie van de tweede verzoekende partij, vloeit niet als dusdanig voort uit die normen, maar is slechts een eventueel en onrechtstreeks gevolg ervan.

De tweede verzoekende partij doet dan ook niet blijken van het vereiste belang om de vernietiging te vorderen van de decreten die zij aanvecht.

B.7. Naar luid van artikel 3 van haar statuten bestaat het maatschappelijk doel van de v.z.w. « Vereinigung zur Erlangung der Gleichberechtigung des deutschen Sprachgebietes Belgiens als Region & Gemeinschaft, VEG » in de gelijkberechtiging van het Duitse taalgebied « als gewest en als gemeenschap in het federale België ». Het belang dat dat maatschappelijk doel vertegenwoordigt, kan niet worden geacht rechtstreeks door de in B.3 en B.4 genoemde decreten te worden geraakt. De eerste verzoekende partij doet derhalve niet blijken van het rechtens vereiste belang om die decreten te bestrijden.

B.8. Het in B.1 onder f) vermeld artikel 50 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur bepaalt in zijn tweede lid :

« De leden van de Waalse Gewestraad die de eed uitsluitend of in de eerste plaats in het Duits hebben afgelegd, nemen in de Franse Gemeenschapsraad en in de Waalse Gewestraad niet deel aan de stemmingen over de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap behoren. »

De tweede verzoekende partij, die geen lid is van die raad, wordt niet rechtstreeks door die bepaling geraakt. Die bepaling doet evenmin afbreuk aan het maatschappelijk doel van de eerste verzoekende partij.

B.9. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat het beroep niet-ontvankelijk is.

Om die redenen,

het Hof,

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, conform artikelen 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 3 november 1994.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève